

Tíðindi til føroyingar uttanlanda stuðla av tí føroysku sjómanskirkjuni.

Minni vindur seinni í dag

Danska verðurstovan DMI roknað við minni vindi seinnapartin í dag.

Fyrrapartin verður tað millum 10 og 15 m/s av suðri og landsynningi. Seinnapartin minkar vindurin, og sum frálíður verður tað millum 5-10 m/s av suðri og landsynningi.

Tað verður skíggjað verður og onkur æl, men í nátt verður tað klárari og turt mesta av tíðini.

Hitin í dag verður millum 8 og 12 stig.

In.fo

Filmsfelagið vísir filmin um varskógvaran Snowden

04-10-2016 09:10

Mikukvøldið 2. november klokkan 20 verður filmurin um kanska kendasta varskógvaran – "whistlebloweran" – í nýggjari tíð, Edward Snowden, vístur í Havnar Bio. Tað er nýggja samstarvið millum Filmsfelagið og kykmyndahøllina í Havn, ið hevur sett filmin á skrá.

Tað er amerikanski leikstjórin Oliver Stone, sum hevur stjórnað filmin. Oliver Stone er ein av hægst virdu amerikonsku leikstjórunum seinastu 30 árin, og hevur millum annað gjørt filmarnar Platoon, Wall Street, Born on the Fourth of July, Natural Born Killers og Nixon.

Filmurin hevur fingið sera góð skotsmál, síðani hann varð frumsýndur.

Dimma.fo

Sølan av tollfríum alkoholi nær um tvífaldað

04-10-2016 13:14

Tað er lív í tollfríu søluni av víni, øli og sterkari løgi. Umroknað til reint alkohol, keyptu fólk 35.068 litrar samlað í fjør í tollfríu føroysku sølubúðunum. Fara vit bert fimm ár aftur – til 2010 – var hendan nøgd 21.510 litrar.

Tað eru serliga nøgdurnar av víni, sum eru vaksnar nógv seinnu árin. Í 2008 var sølan av tollfríum víni umroknað til reint alkohol 1.435 litrar. Í fjør var hendan nøgdin 8.417 litrar.

Tá tosað verður um tollfría sølu í hesum sambandi, er talan um tær nøgdir, sum Rúsdrekkasøla landsins og føroysku bryggjarríini lata til flogvøllin og skipum til proviantering.

Dimma.fo

Føroyar - Portugal: Ólógligur svartabørsur av atgongumerkjum verður meldaður

04-10-2016 19:15

Nú útseldi fótbóltslandsdysturin millum Føroyar og Portugal 10. oktober á Tórsvølli nærkast, eru nøkur, sum ikki ætla sær at brúka atgongumerki sítt, og hava valt at lýsa tað til sølu í Rótikassanum á Facebook fyri hægsta boð. Hetta er ikki eitt gott hugskot. Tað er nevnliga ikki loyvt at selja atgongumerkir til dystir, sum Fótbóltsamband Føroya (FSF) skipar fyri, fyri meira enn tað kostar at ognar sær hetta. Og annars er tað sum heild ikki loyvt at selja atgongumerkir til almenn tiltøk fyri meirprís.

Í Rótikassanum á Facebook eru í løtuni nøkur atgongumerkir til sølu, og tó at tey eru keypt fyri umleið 200 krónur – summi setur eru eitt sindur bíligari og onnur eitt sindur dýrari – so sæst, at áhugin fyri at bjóða er somikið stórur, at boð eru komin upp á 500 krónur, og enntá meira enn tað, fyri eitt atgongumerki.

Treytirnar fyri atgongumerkir til dystir hjá FSF eru millum annað hasar:

"Atgongumerki, ið verða seld øðrum oman fyri ásetta virði, verður mett at vera svartabørshandil. Svartabørshandil verður meldaður til lögregluna".

Fólk selja hesi atgongumerkir í Rótikassanum við fullum navni, og tey kunnu vænta at fáa eina "heilsu frá lögregluni", sum tað verður sagt. Svartabørshandil av atgongumerkjum kann geva bót.

Dimma.fo

Fiskivinnunýskipan – ein søguligur móguleiki og ein skylda hjá okkum øllum

Viðmerking frá Høgna Hoydal, Aksel V. Johannesen og Poul Michelsen.

Samgongan hevur sett eina nýggja skipan fyri fiskivinnuna sum eitt av sínum fremstu málum. Vit eru sannførd um, at tað kann gerast grundarlagið undir einum nýggjum tíðarskeiði í føroyskum búskapi, vinnu og umsiting av okkara fiskiríkidømi.

Royndirnar av verandi skipan Tað verða nú 40 ár síðani, at fiskimarkið varð sett út á 200 fjórðingar, og 20 ár síðani galdandi lóg um vinnuligan fiskiskap varð sett í verk. Og vit hava gjørt okkum týðandi og dýrtkeyptar royndir.

- Í botnfiskiskapinum á okkara egnu grunnum, hevur støðan verið út av lagi seinastu 12-14 árin.

Síðani ár 2000 er fiskiskapurin eftir til dømis toski, hýsu, kongafiski og flatfiski minkaður til eitt søguliga lágt støði, og støðan hjá allarflestu botnfiskastovnum er hættislig.

- Árliga landingarvirðið av veiðini á okkara botnfiskastovnum er minkað við meira enn 500 mió. kr. hesi árin.

- Fyri vinnuna og framleiðsluna kring landið og virðisøkingina av veidda fiskinum, hevur støðan á sama hátt verið hættislig í mong ár. - Stórir partur av flotanum hevur leingi verið skuldarbundin, gamal og niðurslitin, tí fíggjarligar umstøður hava ikki verið til endurnýggjan.

- Fiskirættindi, sum landið hevur latið ókeypiss, hava verið keypt og seld á privata marknaðinum.

Peningur er harvið tikin úr vinnuni og í stóran mun farin av landinum.

- Skuldin er økt í flotanum uttan nakra endurnýgging. Og fíggjarligi váðin hjá bæði vinnu og lánveitarum hevur verið ovurstórur.

- Tey, ið vilja í vinnuna, mugu byrja við ovurstórari skuld, og tað er sera trupult hjá nýggjum aktørum at koma framat.

- Vinnurættindi eru savnað á alt færri hondum.

- Við privatari sølu av fiskirættindum er virðið av atgongdini at fiska kapitaliserað nógv ár fram í tíðina, og landið hevur ikki fingið virðið av hesi felags ogn.

Aðalmálini fyri nýskipanina

Samgongan setti tí síni greiðu aðalmál fyri eina nýggja skipan:

- Allur fiskiskapur skal vera lívfrøðiliga, búskaparliga og samfelagsliga burðardyggur.

- Fiskiríkidømið er ogn Føroya fólks og kann ongantíð gerast privat ogn.

- Vit skulu tryggja burðardyggja stovnsrøkt og størstu langtíðarveiðu av øllum okkara stovnum. Vit skulu gerast undangonguland, ið hevur fremstu vitan og gransking um allar fiskastovnar og vistskipanir í havinum.

- Fiskirættindi skulu ikki longur seljast privat. Ístaðin skal tað almenna bjóða rættindi út fyri hóskaði tíðarskeið í eini marknaðargrunndaðari skipan.

- Rættindini at fiska skulu vera á føroyskum hondum, og sáttmálar við manningarfeløgini skulu haldast.

- Somu rættindi og treytir skulu vera at bjóða seg fram at reka vinnu og skapa fjølbroytt virksemi, nýskapan og menning kring landið. - Veiddur fiskur skal verða atkomiligur hjá føroyskum virkjum at bjóða uppá.

- Endamálið er at meirvirka og virðisøkja alt fiskatilfeingið mest móguligt. Og vit vilja økja munandi um gransking, royndir og vitan, ið kunnu tryggja hetta.

- Virðið av atgongdini at fiska

– tann sonevnda tilfeingisrentan – eigur í størst móguligan mun at fella til landskassan.

Høvuðsendamálið er sjálvsagt, at fiskivinnan skal kasta mest móguligt av sær til alt samfelagið. Til manningar, reiðarí, virki og tænastruveitarar, og eisini til allar føroyingar.

Vit hava lagt dent á, at skiftisskipanir skulu gerast, soleiðis at allir partar kunnu laga seg til broytingarnar á ein skilagóðan hátt.

Nú tilmælið er handað um nýggja skipan fyri fiskivinnuna, liggur ein søguligur móguleiki og skylda hjá allari politisku skipanini – og hjá samfelagnum øllum. Tilmælini fevna um allar tættir í einari nýggjari fiskivinnuskipan, og vónandi fer nógv og neyvt orðaskifti og viðgerð at verða um ymsu lutirnar.

Fyrst og fremst er tað okkara ábyrgd og vón, at allir partar fara til samráðingar við opnum sinni, og leggja dent á at røkka teimum endamálum, ið verða avgerandi fyri Føroyar í mong ár framyvir.

Jn.fo

Finn tín innara stríðsmann – Peter Mygind í Norðurlandahúsinum

04.10.2016 - 08:57

Hvussu fáa vit lívsvirði og lívsgóðsku hóast mótgongd?

Hósdagin 6. oktober verður forvitnisligt tiltak í Norðurlandahúsinum. Kendi danski sjónleikarin og undirhaldarin Peter Mygind fer at greiða frá, hvussu tað hevur eydnast honum at venda mótgongd, strongd og angist til eitt gott lív.

Peter Mygind hevur sjálvur upplivað at fingið blóðtøpp ikki færri enn trýggjar ferðir og hevur eisini upplivað at verða hjálptur aftur til lívið eftir hjartasteðg.

“Vit vænta, at øll kunnu fáa nógv burturúr fyrilestrinum hjá Peter Mygind. Hann hevur nakrar heilt serliga lívsroyndir, sum hann á ein viðkomandi og humoristiskan hátt greiðir frá”, sigur Eyðna Joensen, forkvinna í Hjartafelagnum.

Ikki minst kunnu fýroyingar fáa íblástur av at hoyra um, at tað ber til at hava eitt gott lív, hóast mótgongd og sjúku, afturat óttanum fyri, at ein blóðtøppur kann raka aftur, nær tað skal vera. Annar fyrilestrarhaldarin verður Jan Jóannesarson, hjartalækni. Jan Jóannesarson er nýggjur hjartalækni á Landssjúkrahúsinum og fer hann at hava eitt stutt læknafakligt upplegg um blóðtøppar. Unga evnaríka songkvinnan Maria á Lakjuni fer at syngja.

Tað er Hjartafelagið, sum í sambandi við 30 ára føðingardag skipar fyri tiltakinum saman við FÁ8. FÁ8 er fakligur áhugabólkur hjá sjúkrarøktarfrøðingum, sum arbeiða við hjartasjúklingum. Tiltakið byrjar kl. 19.30, og øll eru vælkomin. Atgongumerki á 100 krónur kunnu keypast á nlh.fo. Nordlysid.fo

Lars Løkke Rasmussen: Eg virði ynskið um fýroyska stjórnarskipan - men...

04.10.2016 - 11:19

Danski forsætismálaráðharrin hevur júst hildið røðu í sambandi við, at fólkatingsárið byrjar í dag. Í røðuni kom Lars Løkke Rasmussen inná ætlanina hjá landsstýrinum um eina fýroyska stjórnarskipan. “Jeg respekterer ønsket om, at en egen forfatning kan udtrykke det færøske folks identitet. Men det er klart, at en forfatning skal kunne rummes inden for rigsfællesskabets rammer, så længe Færøerne er en del af fællesskabet. Det vil vi gerne arbejde for gennem dialog om forfatningen,” segði hann.

Landsstýrið hevur ætlan um, at fólkaatkvøða skal vera í 2017 um eina fýroyska stjórnarskipan, men júst spurningurin um ríkisfelagsskapin hevur fyrr skilt flokkarnar í samgonguni, tá talan er um eina fýroyska stjórnarskipan.

Nordlysid.fo

Mælir Sambandsflokkinum frá at fara undir samráðingar við samgonguna

04.10.2016 - 07:19

Í tíðindaskrivi til miðlarnar í nátt mælir Norðoya Sambandsfelag nú Sambandsflokkinum frá at fara undir samráðingar við samgonguflokkarnar um fiskivinnunýskipanina.

Norðoya Sambandsfelag sigur, at formenninir í samgonguflokkunum hava sent út felagsskriv, har ið lagt verður upp til samráðingar um fiskivinnunýskipan, ið skal røkka ávísam, nærri útgreinaðum, aðalmálum. Norðoya Sambandsfelag vil tó staðiliga heita á Sambandsflokkin um ikki at fara í nakrar samráðingar, har ið treytirnar eru, at endaliga úrslitið er givið uppá forhend.

Portal.fo

John William: Skal hetta vera endin á fólksins leiðara

04.10.2016 - 08:29

John William Joensen, fyrrverandi formaður í Norðoya Sambandsfelag, leggur nú í politiskari viðmerking, sum gongur undir heitinum "Nú einans orð hava týdning", hvassliga eftir Høgna Hoydal í sambandi við, at landsstýrið nú hevur í hyggju at fremja ein nýggjan fiskivinnupolitikk.

John William Joensen finst harundir hvassliga at, at hóast nýskipanarnevndin, sum sett er til at gera eitt tilmæli um ein nýggjan fiskivinnupolitikk, er mannað við fremstu serfrøðini, sleppa hesi í nevndini ikki at gera sínar egnu kanningar og meiningar, men sleppa bert at skriva tað, sum Høgna Hoydal hevur sagt, at tey skulu skriva.

John William Joensen førir eisini fram sum eitt kritikpunkt, at fleiri nevndir eru settar at finna setningar, sum innihalda ein politikk, har ið man heldur ikki nevni orðini (so sum orðið "uppboðssøla") við røttum navni, hetta tí at tað potentielt kann øsa fólk.

John William Joensen sær at enda fyri sær, at endin á fiskivinnupolitikkinum hjá CEF samgonguni verður tann sami sum endin hjá fullveldispolitikkinum hjá AED samgonguni, sum sat frá 1998-2002 (t.e. at politikkurin, sum settur er út í kortið, ikki verður realiseraður, red).

Politiska viðmerkingin hjá John Williami Joensen er soljóðandi í sínari fullu longd

Nú bókin hjá Sjúrdi Skaale er nógv frammi er undrunarvert hvussu stóran týdning orð hava fingið í dagsins politikki og samfelagnum sum heild.

Mær rennur í hug yrkingina hjá Sámal Matras Kristiansen undir heitinum: Tóm orð til svikna skaldið.

Eitt ørindi ljóðar soleiðis:

Men títt dýra papír við gyltum rondum
og fagrari skrift og glæstrimyndum
tú fylti við gleði, ið ei heldur gleim,
við dansum, ið standa í stað.

Tey, sum stríðast fyri at loysa Føroyar frá Danmark, valdu sær ein leiðara, sum segði teimum, at nú mátti man ikki longur tosa um loysing, men í staðin brúka orðið "Fullveldi". Undir hesum nýggja slagorðinum varð hesin leiðarin valdur til fólksins leiðara og setti nevndir at orða setningar, sum skuldu leggjast fram fyri kong. Tey, sum vildu loysa, skuldu nú biðja spyrja Kong um at sleppa úr ríkinum. Ikki einans skuldi Kongur geva froyingum loysing, men setningarnir hesar nevndirnar skuldu finna fram til, skuldu verða so væl orðaðir, at Kongur enntá fór at geva froyingum pening fyri at loysa kongaríkið sundur.

Nógvar milliónir av almennum pengum vórðu brúktir til at finna røttu orðini, og fagnaðurin var stórur, tá fólksins leiðari við fylgi fór til Danmarkar at hitta Kong.

Kongur svaraði skjótt og greitt, at froyingar kundu sjálvandi fara úr ríkinum, men tað fór hann ikki at rinda fyri. Og so duttu øll orðini við gyltum rondum á gólvið, og fylgið kom heim við ongum.

Eftir mong ár í útleigd, er nú hesin sami fólksins leiðari komin til valdið aftur og skal geva froyingum ein nýggjan fiskivinnupolitikk.

Nú skal fiskivinnan betala fyri loysingina.

Saman við øðrum flokkum er orðað eitt samgonguskjal, sum ikki má nevna hetta og ei heldur orðið uppboðssøla, sum er barnið, sum skal skaffa pengarnar. Settar eru fleiri nevndir at finna setningar, sum innihalda ein politikk, har man heldur ikki nevnr orðini við røttum navni – tí tað kann øsa fólk? Gjøgnum innlit, sum dugnaligir fjølmiðlar hava fingið, er komið fram, at hóast nýskipanarnevndin er mannað við fremstu serfrøðini, sluppu hesi ikki at gera sínar egnu kanningar og meiningar. Tey skuldu bert skriva tað, sum fólksins leiðari hevði sagt, tey skuldu skriva.

Og nú hevur so fólksins leiðari boðið øllum flokkum til samráðingar, sum ikki skulu koma til aðra niðurstøðu enn tað, sum teir triggir samgonguleiðararnir hava avtalað innanhýsis.

Úrslitið kenna vit øll. Tað verður sum við ferðini til Kong.

Alt ella einki er neviliga sum oftast einki, tí tað er sera sjáldan, at nakar vinnur alt.

Nú yrkingin hjá Sámal Matras Kristensen hevur ein keðiligan enda:

Nú títt dýra lívsverk, tínir dýrbaru dagar
eru hornvir niður í tómlaikans skuffu,
har tín lívsmynd út skriggjar í tóman heim,
eins og eitt tómskrivað blað.

Skal hetta vera endin á fólksins leiðara? Skulu allar hesar milliónirnar av almennum krónum, sum brúktar eru at finna orð, verða til onga nytta?

Tað kann ikki verða rætt, at stríð um orð skal niðurbinda fiski- og veiðimannin, sum er sjálv lívsæðrin hjá froyyska samfelagnum. Onkur politikari má verða millum froyingar, sum er verkamaður. Onkur má verða, sum dugur at arbeiða seg fram til eina góða loysn, har orð verða sett á innihaldið, og ikki sum nú – brúkt til at pakka innihaldið inn, so eingin kennir innihaldi í pakkanum.

Leiðsla er ikki orð, men gerðir.

Livst so spyrst.

Portal.fo

Føroyar eru sera væl skipaðar

04.10.2016 - 09:01

- Teir eru eitt sera væl skipað lið. Teir kunnu vera vandamiklir, og vit mugu vera til dystin fúsir. Virða vit teir á sama hátt, sum vit virdu mótstøðulið okkara undir EM-endaspælinum, vinna vit. Eru vit ikki varnir, kunnu vit standa eftir við einum ringum smakki í munnum.

Hetta sigur portugisiski landsliðsvenjarin Fernando Santos um froyyska landsliðið, sum, sambært honum, væntandi fer at spæla, so sum Ísland spældi í 1-1 dystinum ímóti júst Portugal undir EM-endaspælinum í summar.

Fernando Santos heldur eisini, at tað er sera týðningarmikið, at Portugal kemur í gongd aftur eftir EM-gullið í summar og tað eftirfylgjandi 2-0 tapið ímóti Sveits í fyrsta dystinum í hesum HM-undanspælinum.

- Vit mugu minnast til, at eitt undanspæl er sera øðrvísi enn eitt endaspæl. Vit eru ikki saman í 50 dagar og kunnu tískil ikki byggja ein liðanda á sama hátt (sum undir einum endaspæli, red). Vit spæla einaferð um mánaðin, og so fara spælararnir aftur til teirra feløg. Tað ger heldur ikki, eftir mínum tykki, liðið sterkari, at Cristiano Ronaldo nú er klárur aftur (hann var skaddur ímóti Sveits, red), tí at aðrir spælarir hava spælt meira, arbeitt meira og vant meira.

DF-næstformaður biður Lars Løkke útskriva nýval

04.10.2016 - 10:40

- Lars Løkke Rasmussen kann eins væl nýta dagsins høvi, tá ið fólkatingið verður sett, til at skriva út nýval.

Hetta sigur næstformaðurin í Dansk Folkeparti, Søren Espersen.

- Hevði eg verið Lars Løkke, hevði eg útskrivað val í dag beint eftir setanarrøðuna. Hetta í ásannan av, at hetta her (2025-samráðingarnar, red) ikki fer at koma nakran veg.

Næsformaðurin í Dansk Folkeparti metir ikki - eins og formaðurin í Dansk Folkeparti, Kristian Thulesen Dahl-, at samráðingarnar um 2025-útspælið hjá donsku stjórnini fara at enda við, at partarnir semjast um eina avtalu.

Tað er serliga kravið hjá Liberal Alliance um, at toppskatturin skal lækkast við fimm prosentum, ið skilir partarnar, t.e. í hesum føri Liberal Alliance og Dansk Folkeparti (stuðulsflokkarnir hjá stjórnini, red).

- Í mun til onnur trúgva vit, at tá ið Anders Samuelsen og hini í Liberal Alliance siga, at tað verður soleiðis, so verður tað soleiðis (at LA fer at halda fast við sítt treytaleyst krav um at lækka toppskattin við fimm prosentum, red). Vit siga okkara vegna, at tað ikki kemur at henda (at Dansk Folkeparti fer at ganga við til treytaleysa kravið hjá Liberal Alliance, red).

- Tí hevur Lars Løkke í dag móguleikan at kalla inn til eitt nýtt drotningaumfar ella at útskriva nýval í staðin fyri at royna at halda fram við samráðingunum til jóla, uttan at nakað hendir í samráðingunum, sigur Søren Espersen at enda

Portal.fo

Andstøðan í figgjarnevndini mælir til heldur at gjalda skuld

04.10.2016 - 11:12

Tingmenninir hjá andstøðuni í Figgjarnevndini mæla Løgtinginum frá at samtykkja uppskotið hjá Kristinu Háfoss, landsstýriskvinnu, um at seta pengarnar, sum landið fær fyri P/f Lív Holding, í Búskapargrunnin.

Hetta veit Kringvarpið at siga í morgun.

Kringvarpið sigur hesum viðvíkjandi, at landið fær 23,3 milliúnir krónur fyri Lív í hesum umfarinum. Harundir føra andstøðumenninir fram, at landið næsta ár skal loysa inn lánsbrøv fyri 1,36 milliardir krónur, og at neyðugt verður at endurfígga ein part av hesi skuldini.

Bárður Nielsen, Jacob Vestergaard og Bill Justinussen vísa í hesum sambandi á, sambært KVF, at pengarnir fyri Lív heldur eiga at verða brúktir til at gjalda skuld. Tá kann landskassin, sambært teimum, eisini spara pengar til rentur.

Tá pengar standa í grunni, er vandi fyri, at politikarar brúka teir til annað enn skuld, vísa teir trýggir víðari á. Teir mæla eisini frá at seta fleiri stovnar og grunnar á stovn og samstundis hava fleiri kassar at savna almennan pening í.

Kringvarpið førir at enda fram, at teir trýggir í staðin fyri mæla til at samansjóða lógina um minsta innlán landskassans og Búskapargrunnin, so at vit altíð hava eina upphædd tøka til at tryggja raksturin av samfelagnum, um búskaparligir brotasjógvar koma.

Portal.fo

Løkke útskrivaði ikki nýval

04.10.2016 - 11:58

Í setanarrøðuni á fólkatingi í dag varð bíðað í spenningi eftir, hvørt Lars Løkke Rasmussen, forsætismálaráðharri, fór at taka orðini hjá Søren Espersen, næstformanni í Dansk Folkeparti, til eftirtektar um at skriva út nýval í úrtíð.

Men hetta hendi ikki.

Í staðin legði Lars Løkke Rasmussen treystur fram ætlanirnar, sum stjórnin hevur í hyggju at fremja komandi tíðina.

Viðvíkjandi Føroyum helt Lars Løkke Rasmussen fyri, at danir virða ynskið hjá føroyingum at fáa eina stjórnarskipan, men at ein slík tó skal verða galdandi innanfyri karmarnar hjá ríkisfelagsskapinum.

Portal.fo

Er einki at gera, verða vit ikki leingi við samráðingarborðið

04.10.2016 - 13:15

- Sjálvandi, er einki at gera, verða vit ikki leingi við samráðingarborðið. Men fáa vit inntrykk av, at teir (samgongulimirnir, red) lurta eitt sindur eftir, hvat vit meina og siga, so fara vit sjálvandi at roynd at fáa okkara ávirkan galdandi.

Hetta sigur Bárður Nielsen, formaður í Sambandsflokkinum, í kjalarvørrinum av, at politiskar samráðingar um fiskivinnunýskipanina nú standa fyri hondum, samstundis sum Norðoya Sambandsfelag mælir Sambandsflokkinum frá at fara undir samráðingar um fiskivinnunýskipanina, har ið treytirnar, sambært Norðoya Sambandsfelag, eru, at endaliga úrslitið er givið uppá forhend. Við Kringvarpið í dag sigur Bárður Nielsen, møguliga til blandaðar kenslur fyri Norðoya Sambandsfelag, soleiðis hesum viðvíkjandi:

- Um so er, at landsstýrið er so fasthildið í tí arbeiðssetninginum, sum er lagt fyri dagin, og sum tað hevur fasthildið hendan bólkin (fiskivinnunýskipanarnevdina, red) til, hóast bólkurin meinti, at man kundi fáa eina betri skipan, enn hvat ið lá í arbeiðssetninginum, so verða vit ikki leingi við borðið.
Portal.fo

Amerikanskur framtíðargranskari: SEV og Føroyar á røttu kós

04.10.2016 - 15:45

“Tá eg hoyrði um djarva og skilagóða stevnumiðið og ætlaninar hjá SEV at gera Føroyar 100% grønar á orkuøkinum í 2030, gjørdist eg so hugtikin av hesi oyggjatjóðini í Norðurlatlantshavi, at eg tók av innbjóðing at koma á vitjan og greiða frá grønnari orkutøkni.”

Soleiðis sigur heimskendi amerikanski framtíðargranskarin, Tony Seba, sum júst hevur verið í Føroyum sum gestur hjá SEV á stóru orkuráðstevnuni í Norðurlandahúsinum í farnu viku.

Hann er sera nógv umbiðin sum fyrilestrarhaldari kring allan heimin og hevur luttkið á flestu av mest týðandi orkuráðstevnum seinastu árinum. At hann valdi at taka av innbjóðingini hjá SEV, nú so mong onnur pláss eru eftir honum, kom rætt og slætt av tí stevnu, sum føroyski orkufelagsskapurin hevur sett sær fyri at røkka. Ein stevna og mál, sum líkist ikki sjórt hansara egnu hugsan og fatan av framtíðar orkumenningini í heiminum. Eins og SEV er Tony Seba eisini sannfjórður um, at tað ber til at seta sær sum mál, at heimurin skal vera 100% grønur í 2030. Tá tosa vit fyrst og fremst um orkubrúkið á landi.

“Eg gerist altíð hugtikin av teimum, sum ikki bara tora at standa fram men sum eisini veruliga vilja røkka einum máli við nýggjari tøkni. Tá leiðslan í SEV sannfjórði meg um, at tað var teirra ætlan at vera 100% grøn í 2030, var eg vísur í, at Føroyar var rætta staðið at vitja. Í bók míni “Clean Energy Disruption”, komi eg eisini til ta niðurstøðu, at heimurin verður 100% grønur í 2030. Hetta hóast ikki øll skilja tað.”

Tony Seba sigur víðari, at tað altíð er hugaligt, tá pláss kring heimin eru progressiv og ikki bara vilja seta sær mál, men sum so sanniliga vilja gera alt tey eru ment fyri at røkka málunum. Fólkið eigur SEV, so hetta er tí ein góð ætlan fyri bæði land og fólk. Og so snýr hetta seg ikki neyðturviliga um profit heldur.

Tað, sum tí serliga hugtekur hann, er, at SEV ætlar at binda seg til avgerðina. Júst henda sannroynd, heldur hann, fer at gera, at SEV fer at røkka málinum uppáttur skjótari enn í 2030. Tað sigur hann frá sínum royndum frá eitt nú Silicon Valley, har tey, sum veruliga vilja seta gerðir aftanfyrri síni orð, oftani røkka á mál nógv fyrr enn ætlað. Orsøkina til tað sigur hann vera, at tú í slíkari støðu er fjórur fyri bæði at broyta forrætningsmodell, hugsanarhátt og mentan. Royndirnar úr California eru, at hvørja ferð tey hava sett sær mál, so røkka tey teimum nógv skjótari. Tá tú broytir mentanina, so henda tingini eisini skjótari.

“Her er sjálvandi nógv eftir at gera. Men tit hava so longu nú sett hol á eina goymsluskipan, sum er eindømi um hesar leiðir. Hetta er so ein byrjan, tí hon fer at verða nógv størri, tá avtornar. Tit hava sett á vindin, men enn manglar sólorkan, ið eisini skal bindast í netið, og tað gevur sjálvandi avbjóðingar.”

Tony Seba heldur tað góða vera hjá SEV, at vindurin longu gevur meining eins og sólin eisini fer at gera tað. Oljan er dýr, og tí kann tað eisini geva meining at stuðla vind- og sólorku.

Sjálvur staðfestir amerikanski granskarin, at SEV heldur enn at eksperimentera longu brúkar roynda og kenda tøkni og roynir so at integrera hesa í nýggjar orkuloytnir á ein bæði nýggjan og spennandi hátt. Hetta er avgjørt rætti vegurin, tí tá tú brúkar egin evni og tilfeingi, verður tú eisini leiðandi á økinum. Og tað hevur við sær, at onnur koma til tín at keypa loysnir.

Tony Seba, sum undir vitjan síni í Føroyum, eisini hitti umboð fyri Fróðskaparsetrið og orkustovnar her, heldur tað vera umráðandi nettupp at útbúgva yngra ættarliðið til at vera við til at menna ymsu tøkniloytnir. Í síðsta enda kann talan gerast um eina nýggja útflutningsvinnu av tøkniloytnum.

“Tá fara tit ekki bara at útflyta fisk, men eisini software loysnir, “smart grid” tækni og nógv annað. Tað er slíkt, sum ger Silicon Valley til tað tað er í dag. Og hetta kunnu tit í Føroyum eisini røkka ein dag, hóast váðar eisini eru á vegnum.”

Oljan.fo

Komandi ættarlið fara at brúka elbilar burturav

04.10.2016 - 17:16

Undir drúgvu men sera áhugaverdu framløguni á orkuráðstevnuni hjá SEV í Norðurlandahúsinum nú um dagarnar brúkti amerikanski framtíðargranskarin, Tony Seba nógv av tíðini at tosa um ein framtíðar oljufrían bilheim. Hann vísti á, at tað gongur so skjótt við at menna nýggja tøkni á hesum øki, at skjótt verða tað einans elriknir bilar á vegnum.

“Vit fara at síggja kollveltandi broytingar á øllum orkuøkinum komandi árin. Grundarlagið undir hesi menning er nýggj tøkni innan orkugoymslur, elriknar bilar, sjálvkoyrandi bilar og sólorku. Henda broytingin er longu væl ávegis og mennast tær ymsu tøkniarnar við rúkandi ferð hvørt ár. Tøknin verður bæði betri og bíligari.

Tað hevur við sær, um mínar útrokningar eru rættar, at longu í 2030 verður als ikki brúk fyri teimum 60% av samlaðu oljuframleiðsluni, sum í dag fer til flutning á landi. Olja fer kortini at verða framleidd til onnur endamál so sum flogferðslu, framleiðslu av plastikki oð. Henda gongdin fer eisini at hava við sær, at tað verða einans tey, sum kunnu framleiða hini 40% av oljuni fyri minst móguleikan kostnað, ið fara at yvirliva. Saudi Arabia er eitt dømi um slíkan framleiðara. Lond og feløg, sum eitt nú tey, ið bora á djúpum vatni og sum framleiða oljuna fyri nógv hægri prís, tey hava sæð sínar bestu dagar.” Toby Seba heldur ikki, at oljuprísurin fer at hækka, tí har fer at vera yvirkapasitetur av olju. Oljan fer so eisini tá talan er um flutning at fáa kapping frá eitt nú gassi.

Hann ivast heldur ikki í, at í framtíðini fara fossilu brennievnini so sum olja, gass og kol umframt kjarnorka at dvína fyri varandi og reinari orku. Hóast lond sum Kina og India brúka nógv kol, so fer tann framleiðslan eisini at minka nógv. Prísurin er eisini nógv lækkaður. Í dag kostar t.d. sólorka bara helvtina av tí, sum kol kostar. Tað er eingin orsök til í sólríkum londum at brúka hvørki kol ella gass. Kjarnorka er eisini longu 10 ferðir dýrari enn sól- og vindorka. Einasta orsøkin til at kjarnorkuverk eru til, er orsakað av tí hernaðarlíga týðninginum. Tað gevur onga sum helst meinning annars at brúka kjarnorku. Tað finst nevnliga eingin skilagóð fíggarlig forkláring uppá at brúka kjarnorku heldur enn varandi orku.

Og tá prátið kemur inn aftur á elriknu bilarnar, so sær Tony Seba loksins fyri sær, at allir nýggir bilar longu í ár 2025 vera elriknir. Men longu í 2017-18 fær tú elriknan bil, sum er kappingarførur við bil, ið koyrir uppá bensin. Og longu í 2020 fer ein elbilur at vera langt frammanfyri og bíligari enn ein vanligur oljuríkin bilur. Og haraftrat fer ein elbilur at vera 10 ferðir bíligari at løða, umframt at har verður so gott sum eingin umvæling. Tí heldur Tony Seba, at rætta valið, tá fólk keypa sær nýggjan bil í t.d. 2020, verður ein elbilur, sum hevur meira orku, er bíligari at keypa og bíligari bæði at løða og umvæla.

Oljan.fo

Ein rúgva av nýggjum frá Google

04.10.2016 - 21:16

Stóra leitmaskinan og KT-risin hevur í kvøld kunngjørt eina rúgvu av nýggjum tólum. Talan er um tvær telefonir, Google Home, nýtt Chromecast, VR-brillur og ein internet beinara.

Vanligt er, at Google hevur smá tiltøk gjøgnum árið, har ein vøra verður kunngjørd í senn, men soleiðis var als ikki hesaferð, tá bjóðað var til stóran tíðindafund í San Francisco.

Pixel - móguliga betri enn iPhone

Google avdúkaði í kvøld tvær nýggjar telefonir. Báðar við navninum Pixel, men við tveimum ymiskum støddum. Ein 5 tummar og tann størra kalla Pixel XL á 5,5 tummar, men tað er so eisini tað einasta, sum skilur tær báðar telefonirnar at. Innihaldið er júst tað sama.

Hetta eru telefonir fult og heilt frá Google, men hetta er tó ikki fyrstu ferð, at KT-risin framleiðir sína egnu telefon. Áður hava tað verið LG og Huawei, sum hava framleitt telefonina undir navninum Google Nexus.

Nýggju telefonirnar Google Pixel koyra við nýggjastu útgávuni av Android, og av tí at Google sjálvst hevur telefonirnar út, fær fyrirøkan betri stýrt hvat kemur út og hvat ikki. Sostatt koyra tær hesar telefonirnar javnan betri, tí brúkarin sleppur undan ymsum tænaðum, sum verða lagdar oman á av Samsung og øðrum framleiðarum.

Bíligasta útgávan av Pixel kostar 649 dollarar í USA, gott 4.300 danskar krónur.

Nýggja telefonin frá Google fer beint í krovið á iPhone. Tað er rættiliga sjónligt, tí fyrirøkan hevur gjørt sær góðan ómak við eitt nú myndatólinum, sum fær betri ummæli enn nýggjasta iPhone. Og við at løða telefonina í bara 15 minuttir, kann telefonin halda í sjei tímar. Sniðið á Pixel og iPhone er heldur ikki heilt ólíkt.

Sum skilst er persónligi assistenturin hjá Google ein stórur partur av telefonini. Hetta var eisini ein stórur partur av øllum tólunum, sum vóru kunngjørd í kvøld.

Google Home

Tú kennir tað kanska frá iPhone. Hjálparin í telefonini við navninum Siri kann leita ymiskt fram og ja, fáa ymiskt gjørt. Soleiðis er eisini við Google Assistant og eisini nýggja tólinum Google Home. Hetta kann samanberast við vælumtókta Echo hjá Amazon.

Hetta er ein blandingur millum ein hátalara og eina mikrofon pakkað inn, sum ein elegantur sylindari, sum fæst í ymiskum litum. Hetta tólið kann so standa í stovuni ella hvar tað nú passar einum best, og tá ein sigur "OK Google", so tendrar Google Home, og kann hjálpa tær við degnum.

Chromecast við 4K góðsku

Sera væl umtókta Chromecast fekk eisini eina yvirháling í kvøld. Líta tólið ger tað ómakaleyst at stroyma hvat sum helst á tínum sjónvarpsskýggja, og nú fer at bera til at vísa 4K myndagóðsku. Kostnaðurin er 69 dollarar, sum er umleið 460 danskar krónur.

VR brillur

Virtual Reality er nakað vit síggja alsamt meira til, eisini her í Føroyum. Í kvøld kunngjórði Google nýggjar virtual reality-brillur við navninum Daydream View. Eins og við Samsung Gear VR, skal telefonin setast til brillurnar, fyri at tað skal rigga.

Við fylgir ein fjarstýring, sum ein kann halda í, og sum skrásettur rørslurnar í hondini.

Nýggjur beinari - gott internet í øllum húsinum

Internet routari - beinari - var eisini millum tólini, sum Google avdúkaði í kvøld. Navnið er Google Wi-Fi og sum skilst skal beinarin gera tað lættari at leinkja fleiri eindir saman, so internet sambandið í øllum húsinum verður betri.

Prísurin er 129 dollarar fyri ein beinara og 299 í einum pakka við tveimum beinarum. Umleið 2000 danskar krónur.

Google bjóðar Apple av

Við stóru lanseringini í kvøld meldar Google seg veruliga inn í kappingina á telefonmarknaðinum. KT-risin ger eisini púra greitt, fyri at kunna gjøgnum føra teirra mál, so er neyðugt, at fyrirøkan byggur tólbúnaðin og ritbúnaðin (hardware og software).

Júst sum Steve Jobs, stovnarin av Apple, segði aftur og aftur meðan hann var á lívi.

Portal.fo

Andlát

Sólveig Arge búðsetandi á Argjum andaðist á landsjúkrahúsinum mánadagin 3. oktober, 80 ára gomul.

Hans Jákup Mikkelsen, Klaksvík, vanligu nevndur Hans Jakke í Svímjihøllini, andaðist á Bispebjerg sjúkrahúsi sunnudagin 2. oktober, 73 ára gamal.

Regin Hansen, Tórshavn, andaðist á Landsjúkrahúsinum fríggjadagin 30. septembur, 64 ára gamal.
